

Behöver du veta mer för att kunna fatta beslut om ditt barns vaccinationer?

Den här informationen vänder sig till föräldrar som är tveksamma till eller avstår från att vaccinera sitt barn.

Det är alltid du som förälder som beslutar om barnet ska vaccineras eller inte. Du har rätt till att bli informerad om fördelar och risker med alla förebyggande åtgärder och behandlingar inom hälso- och sjukvården. Det gäller även vaccinationer.

Om du väljer att avstå eller avvakta med vaccination kan du när som helst vid en senare tidpunkt välja att låta vaccinera barnet. Många av de föräldrar som väljer att avstå från att vaccinera sitt barn enligt det nationella vaccinationsprogrammet väljer istället att påbörja vaccinationerna när barnet är något äldre.

Vad är viktigt att känna till?

Om du eventuellt kommer att senarelägga eller avstå från att vaccinera ditt barn är det några saker som du, som förälder, behöver känna till:

- Fördelarna och riskerna med de rekommenderade vaccinerna i de nationella och regionala vaccinationsprogrammen för barn. Ytterligare information hittar du via länkarna längst ner på sidan.
- Ett ovaccinerat barn riskerar att smittas och insjukna i sjukdomar, exempelvis kikhosta, som vi vaccinerar mot i barnvaccinationsprogrammet. Detta kan i sin tur leda till risk för allvarlig sjukdom och bestående men. Så länge ett ovaccinerat barn befinner sig i miljöer där de allra flesta är vaccinerade skyddas det av den så kallade flockimmuniteten (gäller dock inte stelkramp, läs mer nedan). Då är risken att smittas liten.
- Man ska dock komma ihåg att det räcker med att en enda smittad person kommer in i gruppen för att risken för smitta ska finnas. Denna risk ökar om sjukdomen sprids genom luften som till exempel mässling. Risken för smitta ökar när många människor träffas. För det lite äldre barnet och för ungdomar kan det exempelvis handla om lägervistelser, konserter eller idrottsevenemang.

- Vid resor med ovaccinerade barn bör man tänka på att även om resmålet är en miljö med endast liten risk för smittspridning kan man under resan passera platser där smittorisken är större, till exempel flygplatser.
- Vissa av sjukdomarna som vi vaccinerar mot är vanliga i andra länder. Ett ovaccinerat barn kan insjukna i en sådan sjukdom under resor eller i samband med kontakt med någon som reser från ett sådant land till Sverige.
- Ett ovaccinerat barn kan riskera att smitta andra med sjukdomarna som vi vaccinerar mot. Till exempel är spädbarn som är för unga för att vaccineras och personer med vissa nedsättningar av immunförsvaret särskilt känsliga.
- Det är viktigt att berätta för hälso- och sjukvårdspersonal som träffar barnet att det är ovaccinerat. Det kan leda till behov av andra åtgärder/behandlingar som i vissa fall är brådskande (se nedan om förebyggande behandling mot stelkramp).

Information till det ovaccinerade barnet

Det är bra om du som förälder antecknar, och så småningom informerar barnet om, att du har tackat nej till vaccination för barnets räkning. Annars finns risk att barnet senare i livet tror sig vara vaccinerad eftersom "alla andra" är det och till exempel ger sig ut på resor utan att vara medveten om riskerna att drabbas av smitta.

Hur kan stelkramp förebyggas hos ovaccinerade barn?

I länkarna nedan kan du läsa om stelkramp och de andra sjukdomarna som vi erbjuder vaccinationer mot i Sverige. Vid risk för just stelkrampssmitta hos ett ovaccinerat barn behöver du som förälder redan samma dag veta hur du ska agera. Stelkramp är en allvarlig sårinfektion som orsakas av en bakterie som finns i jord och gödsel i hela världen. Utan behandling leder ofta stelkrampsinfektion till döden.

Det finns ett effektivt vaccin som ingår i det allmänna vaccinationsprogrammet i Sverige. Vaccination är enda sättet att få skydd mot stelkrampsinfektion eftersom varken genomgången sjukdom eller flockimmunitet ger skydd. I Sverige inträffar varje år enstaka fall av stelkramp bland ovaccinerade personer, framför allt äldre vuxna. Stelkrampsinfektion kan uppstå till följd ett djurbett eller sår som uppstått i anslutning till exempelvis lek eller arbete i trädgårdar och parker. Därför rekommenderas att ditt spädbarn vaccinerar mot stelkramp innan det börjar leka utomhus. Stelkrampsinfektionen kan även uppstå vid obetydliga sår.

Om du har husdjur, till exempel hund eller katt, kan det finnas risk för stelkrampsinfektion vid rivsår eller bett. Du kan läsa mer om stelkramp på folkhälsomyndighetens webb:

[Stelkramp - Folkhälsomyndigheten](#)

Om ditt ovaccinerade eller ofullständigt vaccinerade barn drabbas av en sårskada eller av ett djurbett ska barnet omedelbart, samma dag, bedömas på en akutmottagning. Då bedömer

läkaren bland annat om immunoglobulin speciellt riktat mot stelkrampsbakterien ska ges eller inte.

Immunoglobulin är antikroppar som används av kroppens immunförsvar för att hitta och känna igen främmande ämnen som virus och bakterier. Läkaren bedömer också om vaccination mot stelkramp ska påbörjas.

Du som förälder och ditt barns läkare/sjuksköterska kan läsa mer om detta på:

[Stelkrampsprofylax vid sårskador - vårdgivarguiden](#)

Tveka inte att ta upp dina frågor och funderingar med sjuksköterskan och läkaren på barnvårdscentralen!

Merinformation

[Rikshandboken](#)

[Vaccination av barn - 1177.se](#)

[Vaccinationer och säkerhet - Folkhälsomyndigheten](#)

[Bra att veta om vaccinationer \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

[Oxford vaccine group](#)

[BVC-podden: Vaccin - därför är det så](#)

[viktigt BVC-podden: Vaccin - vem ska](#)

[jag lita på](#)

/Barnhälsovårdsenheten i Region Stockholm, uppdaterad 2022-09-26